

Wijn daar zit jazz in

De tijd dat de jazzscene zich alleen voor *sterke* drank interesseerde, is nu echt voorbij. Ook 's lands grootste jazzpodium, het Bimhuis, heeft voortaan aandacht voor de wijn. En dat werd gevierd. Met een feestelijke presentatie van de nieuwe wijnkaart, waar jazzmuzikanten, wijnmakers, jazz- en wijnliefhebbers samenkwamen voor een middag wijn en jazz. Een vaste bezoeker: 'Wijnkaart? Werd een keer tijd zeg!'

Tekst: Pieter van der Wielen

Wijn en jazz gaan niet samen. Op papier mag het een geweldige combinatie zijn, in werkelijkheid is het óf suffe jazz, óf smerige wijn. Zo is het nou eenmaal. Krijg je in een jazzclub een geweldige Pessac-Léognan ingeschonken, dan verkeer je ongetwijfeld in gezelschap van mannen met rode broeken en een ingedut Dixielandorkestje. Doet de muziek je hart op hol slaan, dan is de kans groot dat de volgende ochtend je hoofd bonst van de slechte wijn. Jazz en drank zijn wel onlosmakelijk verbonden. Net als jazz en drugs, jazz en sigaretten, jazz en sex, trouwens. Het grote publiek ontdekte de jazz tijdens de drooglegging in de jaren twintig in de *speakeasies*, illegale clubs waar je naar hartenlust kon dansen, drinken en wat-al-niet-meer. Op foto's van oude jazzlegendes hoef je nooit lang te zoeken naar het whiskyglas of het flesje bier, en een beetje jazzmuzikant dronk zich dood of stierf aan de drugs – als het even kon aan een combinatie. Charlie Parker deed dat op de bank van de jazzbarones Pannonica Koenigswarter Rothschild, mecenas van Thelonious Monk en telg uit het geslacht van bankiers en wijnmakers. Je zou voor hem hopen dat zijn hart het begaf na de tweede fles Lafite-Rothschild '47, maar ik vrees dat het anders ging.

Verkneukelen over Brunello

Het mag best een wonder heten dat jazz en wijn elkaar zo lang wisten te ontlopen. Zelfs in Parijs waar van wijn traditioneel een halszaak wordt gemaakt en waar de Europese jazzscene tot leven kwam, moet je in jazzbars als the New Morning of le Baiser salé niet verbaasd staan als je op de vraag welke wijn wordt geschonken, krijgt toegebeten: 'rouge et blanc'.

Toch was het volgens Huub van Riel, artistiek directeur van het Bimhuis (zelf een liefhebber van Italiaanse wijn) juist daar dat jazzmuzikanten aan de wijn gingen. In Parijs, maar vooral ook op de vele jazzfestivals in het zuiden van Frankrijk die in de jaren zestig opkwamen (luister naar de prachtige opnamen van Miles

Davis op het jazzfestival in Antibes uit 1963). Marcillac, Vienne, Antibes, allemaal beroemde jazzfestivals op prachtige locaties en vaak midden in wijnstreken. Van Riel: "De wijn was er niet te ontlopen." De tijd dat jazzmusici zich alleen voor sterke drank interesseerden, is volgens hem dan ook definitief voorbij. Sterker nog, Van Riel hoort veel toerende Amerikaanse muzikanten die in het Bimhuis komen, zich verkneukelen over de Brunello en Bordeaux die ze in volgende Europese steden zullen drinken.

Wijn improviseren

Wijn en jazz, het lijkt ineens zelfs een rage. In wijnstreken schieten de wijn-en-jazzfestivals uit de grond. Volgens Van Riel is dat wat veel van het goede: "Het moet niet gaan afleiden van de muziek!" De van oorsprong New Yorkse trompettist Joe Rivera (prettig verrast door de Domaine de Montvac Vacqueyras 2007) trad onlangs op zo'n wijn- en jazzfestival op, in Montalcino. Een geweldige ervaring. Hij is naar het Bimhuis gekomen omdat hij naar eigen zeggen een *wino* is. Net als de meeste muzikanten die hij kent, trouwens. "In muziek probeer je heel precies waar te nemen, heel zorgvuldig te zijn; je ontleedt dingen. Wijn is precies dat. Ontleden, waarnemen, kijken hoe het nog mooier kan." Andersom is er ook een overeenkomst. Wijnmaker Vittorio Adriano, een van de makers van het huis Marco e Vittorio Adriano uit Piemonte: "Jazz is improvisatie, wijn maken vaak ook. Je moet je aan een stramen houden, maar uiteindelijk moet je altijd reageren, op het weer, op de gisting – geen wijnjaar is hetzelfde. Wijn maken is ook geïmproviseerde kunst."

Coltrane met Petrus

Het initiatief voor de wijn- en jazzmiddag in het Bimhuis kwam van Olivier Schutte, geluidstechnicus in het Bimhuis met een eigen wijnhandel, De Geluksdruif. Schutte heeft een brede smaak, maar als hij móet kiezen – en dat moet – is hij zelf een liefhebber van rode Bourgogne. Hij heeft geholpen met het samenstellen

van de nieuwe wijnkaart. Leuk om te doen. Als technicus probeert hij elke avond het perfecte geluid te draaien, nu kon hij ook op zoek naar de perfecte smaak: ergens lijkt het op elkaar. Schutte is trots. "17 euro voor een huiswijn, en ook de andere wijnen zitten meestal tussen de 19 en 30 euro. En dan mag je de fles nog mee de concertzaal innemen ook. Dat vind je echt nergens!"

De middag is vooralsnog vooral erg gezellig. De champagne (Philipponnat Brut Royale Réserve) bevat zo goed, dat ik tegen alle wijnproef-etiquette in gewoon een tweede glas inschenk. De handelaar heeft het niet in de gaten, of het moet voor straf zijn dat hij voor de tweede keer uitvoerig uitlegt dat deze champagne zo bijzonder is omdat hij vooral van pinot noir is gemaakt.

Dj Michael Vatcher (vooral bekend als een verdienstelijk jazzdrummer) probeert naar eigen zeggen jazz in verschillende kleuren te draaien, omdat wijn ook in tinten komt. Van Macy Gray tot ingewikkelde avant-gardistische *noise jazz*, van Count Basie tot Bill Evans. Een bezoeker weet wel welke combinatie ik eens moet proberen: *A Love Supreme* van John Coltrane met een Petrus uit 1961. Ik geloof hem meteen. Domaine Les Temps Perdus, Chablis Grand Cru Les Clos 2007 van Clotilde Davenne met *The Atomic Basie* gaat voorlopig ook heel aardig. ■

Importeurs

Philipponnat: Vinites
Domaine de Montvac: Jean Defize
Les Temps Perdus en Marco e Vittorio Adriano: De Geluksdruif

Wijnliefhebber Pieter van der Wielen is radio- en televisiepresentator. Op radio 5 presenteert hij het wetenschapsprogramma *Hoe?zo!* radio, op radio 1 is hij regelmatig te horen in het programma Villa VPRO. Op televisie presenteerde hij Noorderlicht en Dat kan beter!